

---

## **Kilvar Kessler aastast 2021: „Investoritel tuli säilitada külm pea.“**

09. detsember 2021

Eesti finantsturgu iseloomustas käesoleval aastal investeerimisvõimaluste laienemine, turu kiire kasv ja süvenev digitaliseerimine.

### **Risk on tulu kaksikvend**

Esmaste pakkumiste ja börsile kauplemiseks võtmise uudised võtsid sel aastal silme eest kirjuks. Kinnisvara, bensiinijaamad, saunad. Kelmide meelitavatest kõnedest punased telefonid.

---

---

Suunamudijad andsid auru ja ergutasid finantsvabadusele. Sellises olukorras tuli investoril säilitada külm pea, koguda piisavalt usaldusväärset infot ja kaaluda erinevaid raha paigutamise võimalusi. Risk ja tulu on kaksikvennad, nad on sama mündi ehk investeerimisvõimaluse kaks külge. Riskivaba tulu ei ole olemas, küll aga on olemas tuluvaba risk.

Finantsinspeksioon keskendus investeerimisvõimaluste laienemisega seoses avalikkuse objektiivsele teavitamisele, samuti oma oskusteabega politsei abistamisele kelmide tabamiseks. Finantsinspeksioon hoiatas ja trahvis turuosalisi ning investoreid, kes turgu kuritarvitasid või turule vajaliku teabe avalikustamisega viivitasid. Finantsjärelevalve nägi lisaks karistussüsteemi reformimise vajadusele selgelt, et tarbijate ja majapidamiste õiguste kaitset tuleb parendada ning selleks luua Finantsinspeksiooni juurde vaidlusi lahendav ombudsman.

## **Kiire kasv ennustas suuremaid riske**

Pankade, eriti väiksemate krediitiasutuste laenuportfellid paisusid sel aastal nagu rohke pärmiga taigen, aga see ei jõudnud siiski katta kasvanud hoiuste mahtusid. Pärast 2008. aasta finantskriisi võtsid roostetanud kauplemissüsteemid üles korralikud tuurid, kuid kiilusid aegajalt kinni. Õide puhkes väikmaksete süsteem, et raha liiguks silmapilguga. Osad pangad kiiksid krüpto poole mõttega oma äri veelgi laiendada. Avatud panganduse nõuded murdsid lahti andmebaasid, et turgu veelgi elavdada. Taolise kiire kasvu ja arengu puhul oli selge, et (kontrolli)süsteemid ei jõua alati järele või pole uueks optimeeritud. Riskide võtmisega rahateenimise tuhinas kippus kontrollikeskkonda panustamine ehk kulu jääma tahaplaanile.

Finantsjärelevalve kohustas panku kapitalipuhvreid hoidma ja suurendama, sest need maandavad riskidest tingitud kahjude riski hoiustajatele. Finantsinspeksioon soovis näha oma järelevalvatavate investeringuid ja arenguid riskikontrollide valdkonnas, samuti suunas neid nõrkuste kõrvaldamisele IT-süsteemides. Lisaks tegi inspeksioon ettepaneku kaaluda vastutustundliku laenamise põhimõtte täpsustamist objektiivsete numbriliste näitajatega ja toetas positiivse krediidiregistri asutamise kavatsust.

## **Digilahendused aitasid finantsäri pandeemia kiuste**

Finantsvahendajate reageerimine COVID-19 pandeemiale tõendas, et meie turuosalisel on kõrgelt digitaliseeritud mitte ainult kliendisuhetes, vaid tervikuna organisatsioonide lõikes. Pandeemia ei mõjutanud oluliselt finantsvahendajate kaugtööle minekut, finantsteenuste osutamist ega organisatsiooni toimimist. Samas suurenes muutunud keskkonnas küberrünnete arv ning olulisemaks muutus ka digilahenduste sujuv toimimine. Osa finantsvahendajatest katsetasid ja võtsid kasutusele varasemast automatiseeritumaid lahendusi.

Finantsinspeksioon jälgis finantsvahendajate digiarengut ja investeringuid organisatsiooni tähelepanelikult. Digilahendused peavad toimima ootus- ja korrapäraselt ning arvestama Eesti julgeoleku huvide ja üksikisikute õiguste kaitsega. Selleks peab finantsjärelevalve olema kursis lahendite loomise, toimimise ja uuendamise asjaoludega ning reageerima, kui selles valdkonnas esineb olulisi puudusi.

Lõpetuseks finantsturu arenguid silmas pidades paar soovi ka jõuluvanaile: investoritele soovin kingiks külma pead ja ausat üksteisega arvestavat tegutsemist, sest lootused alati ei täitu. Finantsproffidele soovin pikemat vaadet ja sellest lähtuvaid tegusid, sest headele aegadele järgnevad tavaliselt halvemad ajad. Regulaatoritele ja järelevalvajatele soovin tõhusat tegutsemist, sest mõnda tõrget ei pruugi turg suuta ise lahendada, vaid seda saab teha ühiskondlikku kokkulepet väljendava seaduse alusel. Kõigile Eesti inimestele soovin rahulikku algavat pühadeaega!

---

Kilvar Kessler